

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobců **a) P. F.**, a **b) I. F.**, obou zast. Mgr. Martou Heřmanovou, advokátkou se sídlem AK v Hradci Králové, Veverkova 1343, PSČ 500 02, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje**, se sídlem v Hradci Králové, Pivovarské náměstí 1245, za účasti **Z. R.**, v řízení o společné žalobě žalobců proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2011, č.j. 14994/UP/2011/Kul, t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Osoba zúčastněná na řízení n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci napadli společnou žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2011, č.j. 14994/UP/2011/Kul, kterým bylo zamítnuto jejich odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Třebechovice pod Orebem, stavebního odboru, dále jen „stavebního úřadu“, ze dne 23. 6. 2011, č.j. 4394-2750/2011, a toto potvrzeno. Tímto rozhodnutím stavebního úřadu byla podle § 88 odst. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, dále jen „stavební zákon“, dodatečně povolena stavba „elektroměrového sloupku u rodinného domu č. p. X na pozemku p. č. X v katastrálním území X, obci

X“ a zároveň byl vydán souhlas s jejím užíváním (dále jen „elektroměrový sloupek“ či „stavba“). Žalobci žalobu odůvodnili následujícím způsobem.

Předně poukazovali na to, že stavebníci realizovali elektroměrový sloupek bez přivolení stavebního úřadu již v roce 1996. Jeho dodatečnému povolení vytýkali, že se v podstatě opírá o technickou stránku věci (soulad s územním plánem a s obecně technickými požadavky na výstavbu, neohrožování životního prostředí, příslušné revizní zprávy), ale že nebylo náležitě zkoumáno, zda předmětnou stavbou nedojde k narušení vlastnického práva žalobců. Právě v této souvislosti namítali, že přístup k elektroměrovému sloupku je možný pouze přes jejich pozemek. Orgány veřejné správy, zúčastněné na řízení, proto podle žalobců měli tuto okolnost zkoumat a zabývat se tím, do jaké míry jsou povinni trpět narušováním vlastnického práva přístupem k danému elektroměrovému sloupku. Jeho realizací je totiž podle nich zakládáno i „jakési oprávnění dalších subjektů chodit“ přes pozemek žalobců parc. č. 37, a to za účelem odečtů na elektroměrech, údržby, oprav atd. Právě v tom žalobci spatřovali dotčení svých vlastnických práv k pozemku parc. č. X, jehož jsou vlastníky. Namítali, že se s těmito otázkami správní orgány vypořádaly nedostatečným a nepřipadným způsobem, když vycházely z rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 2. 2003, č.j. 20 Co 358/2002, respektive jemu předcházejícího rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 15. 2. 2002, sp. zn. 13 C 7/2002.

Těmito rozsudky totiž byla zamítnuta žaloba o zrušení práva věcného břemene a v jejich odůvodnění proto není žádný právní závěr, o který by bylo možno opřít rozhodnutí o dodatečném povolení elektroměrového sloupku. K tomu měly mít správní orgány vlastní smlouvu o zřízení věcného břemene z roku 1934 a s ní porovnat dodatečně povolenou stavbu. Sjednané věcné břemeno však svědčilo pouze vlastníkům nemovitostí, dnes stavebníkům, a nelze je proto rozšiřovat i na další subjekty, ve smlouvě neuvedené.

Další zásah do svých vlastnických práv spatřují žalobci v tom, že elektroměrový sloupek je situován na pozemkových hranicích, v důsledku čehož se jeho dvířka otevírají nad jejich pozemek. Ani této skutečnosti nebyla ze strany správních orgánů věnována dostatečná pozornost. V této souvislosti žalobci odmítali námitku, že narušení vlastnického práva v tomto směru není masivní, když vlastnické právo požívá ochrany v celém rozsahu. Závěrem žalobci vyjádřili přesvědčení, že již délka samotného řízení svědčí o tom, že řízení je od samého počátku vedeno nesprávně, a že nebyla respektována jejich práva. Vzhledem k tomu navrhovali, aby bylo žalované rozhodnutí zrušeno a věc žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný se vyjádřil k žalobě podáním ze dne 23. 2. 2012. Uvedl v něm, že žalobci jsou vlastníky pozemku par. č. X v kat. území X, přičemž toto jejich právo je omezeno právem věcného břemene, mimo jiné právem chůze a cesty. Poté zmínil proběhlá soudní řízení, týkající se žaloby na zrušení uvedeného věcného břemene, zejména rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 15. 5. 2002,

č. j. 13 C 17/2002-50, podle něhož vstup poštovní doručovatelky, případně jiných osob, není takovým omezením žalobců, které by jim mohlo způsobit újmu. Rovněž Krajský soud v Hradci Králové v rozhodnutí ze dne 11. 2. 2003, č.j. 20Co 358/2002-75, vyslovil názor, že závažnou změnou poměrů není ani skutečnost, že pozemek žalobců zatížený věcným břemenem, využijí čas od času i jiné osoby, než vlastníci čp. X a přilehlého pozemku. Vzhledem k tomu dospěl stavební úřad k závěru, že vstup pracovníka ČEZu na pozemek p. č. X v kat. území X 1x ročně (odečet) a cca 1x za 10 let (výměna zařízení), nemůže ohrozit výkon vlastnického práva žalobců k uvedenému pozemku a žalovaný se s uvedeným názorem ztotožnil. Elektroměrový sloupek je podle žalovaného umístěn na pozemku par. č. X tak, že je k němu zajištěn přístup věcným břemenem. V dalším žalovaný odkázal na odůvodnění žalovaného rozhodnutí a navrhoval žalobu zamítnout.

Žalobci rozvedli žalobu ještě podáním ze dne 13. 3. 2013. Zopakovali v něm, že stavba neoprávněně zasahuje do jejich vlastnického práva a je v rozporu s obecnými technickými požadavky na výstavbu. Uvedli, že: „Stavba elektroměrového sloupku je umístěna tak, že její dvířka se otevírají nad pozemek parc. č. X a rovněž jediný přístup ke stavbě je přes uvedený pozemek, který je ve vlastnictví žalobců. Stavebníci si při výstavbě museli být vědomi skutečnosti, že přístup ke stavbě budou mít zajištěn toliko právem věcného břemene, které však opravňuje ke vstupu na pozemek pouze vlastníky pozemku parc. č. X v k. ú. X a nikoliv další osoby, jakými jsou např. pracovníci dodavatele elektrické energie. Tímto způsobem stavebníci sloupek zbudovali, přestože neexistovala žádná objektivní překážka, která by jim bránila postavit sloupek na severní straně pozemku, kde by byl přístupný z veřejné komunikace a nezasahoval do vlastnického práva třetích osob. Možnost rozšíření okruhu osob oprávněných na pozemek vstupovat nelze dovodit z žádného právního předpisu a nelze po žalobcích spravedlivě požadovat, aby takové omezení vlastnického práva strpěli.“ V těchto souvislostech žalobci poukazovali na to, že správní orgány interpretovaly soudní rozhodnutí chybně, že z nich nelze dovodit, že by bylo možno okruh osob vstupujících na pozemek dále rozšiřovat.

Žalobci dále namítali, že stavba nesplňuje podmínku napojení na veřejnou komunikaci, neboť parcela č. X není veřejně přístupnou komunikací a její vlastníci nejsou povinni umožnit vstup pracovníka dodavatele elektrické energie na něj. Ohrazovali se též proti tomu, že by stavebníci postavili elektroměrový sloupek v dobré víře.

Osoba zúčastněná na řízení měla žalobu za nedůvodnou. Uvedla, že elektroměrový sloupek je umístěn na pozemku, jenž má ve spoluvlastnictví, a že na jeho osazení byl vypracován odborným pracovníkem posudek a byla provedena příslušná revize. Jeho umístění odpovídá též požadavku ČEZu, aby k němu měli jeho pracovníci 1x ročně neomezený přístup za účelem odečtu spotřebovaného el. proudu. Navrhovala zamítnutí žaloby.

Krajský soud projednal žalobu dne 19. 3. 2013. Žalobci, jakož i osoba zúčastněná na řízení, setrvali při jednání na svých dosavadních námitkách v celém

rozsahu. Poté krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního, zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), přičemž dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.

Jak je z výše uvedeného zřejmé, jedinou a celým obsahem žaloby prostupující námitkou žalobců bylo, že stavba elektroměrového sloupku zasáhla nepřipustným způsobem do jejich vlastnických práv k parcele č. X v kat. území X. Jednak tím, že se dvířka na něm otevírají nad jejich pozemek a dále proto, že odečty spotřeby el. energie, jakož i případné opravy elektroměrového sloupku, budou vyvolávat potřebu přístupu dalších osob k němu po parcele č. X, které však k tomu nemají potřebná práva. Tyto námitky jsou totožné s těmi, které žalobci uplatňovali v průběhu správního řízení a žalovaný se s nimi vypořádal následujícím způsobem.

Předně konstatoval, že prvoinstanční správní orgán stavbu dodatečně povolil podle § 88 odst. 1 písm. b) stavebního zákona. Podle něho stavební úřad nařídí vlastníku stavby nebo zařízení odstranění stavby nebo zařízení postavené bez stavebního povolení či ohlášení nebo v rozporu s ním; odstranění stavby se nenařídí, pokud stavebník prokáže, že stavba je v souladu s veřejným zájmem, zejména s územně plánovací dokumentací, cíli a záměry územního plánování, obecnými technickými požadavky na výstavbu, technickými požadavky na stavby a zájmy chráněnými zvláštními předpisy a jestliže stavebník v řízení o odstranění stavby podá žádost o její dodatečné povolení a předloží podklady a doklady vyžádané stavebním úřadem v jím stanovené lhůtě a v rozsahu jako k žádosti o stavební povolení. Správní orgány nezjistily, že by byla stavba s těmito veřejnoprávními požadavky v rozporu.

Žalobci se však dovolávali porušení svých vlastnických práv, tedy uplatňovali občansko právní námitky. V těchto souvislostech namítali zejména to, že „bylo možno řešit napojení elektroměrového sloupku s přístupem z veřejného prostranství ... že je nutné předpokládat přístup k předmětnému zařízení i jiných osob, než osob, kterým svědčí právo věcného břemene a že nelze ani vyloučit skutečnost, že v budoucnu bude nutno provést výměnu kabelů přivádějících elektrickou energii...že stavba není veřejně přístupná...a že by měli v souvislosti s nepovoleným přístupem cizích osob k elektroměrovému sloupku odpovědnost za jejich bezpečnost“.

K těmto námitkám žalovaný konstatoval, že stavební úřad není oprávněn stavebníkovi přikazovat, kde a jak má svůj záměr v území umístit, nýbrž že je povinen rozhodnout o podané žádosti, v přezkoumávaném případě o žádosti o dodatečné povolení stavby elektroměrového sloupku ze dne 20. 1. 1997 v daném místě. K tvrzeným zásahům do vlastnických práv žalobců doslova uvedl:

„Nejprve je nutno uvést, že odvolatelé P. a I. F. jsou vlastníky pozemku p.č. X v k.ú. X, pro který je podle výpisu z katastru nemovitostí ke dni 19. 10. 2011 zjištěn stav omezení vlastnického práva týkající se věcného břemene (podle listiny) chůze a cesty po p.č. X pro každého vlastníka st. p.č. X a p.č. X, vše v k.ú. X. Dále je zřízeno věcné břemeno cesty ze dne 9. 7. 1934 pro p.č. X

k.ú. X a věcné břemeno chůze ze dne 9. 7. 1934 pro p.č. X k.ú. X. Jak bylo odvolacím orgánem zjištěno, Okresní soud v Hradci Králové rozsudkem č.j. 13 C 17/2002-50 ze dne 15. 5. 2002 zamítl žalobu P. a I. F. na zrušení věcného břemene v rozsahu uvedeném odvolacím orgánem výše. Následně Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem č.j. 20Co 358/2002-75 ze dne 11. 2. 2003 potvrdil rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové č.j. 13 C 17/2002-50 ze dne 15. 5. 2002. Nejvyšší soud České republiky usnesením č.j. 22 Cdo 1631/2003-98 ze dne 20. 1. 2004 odmítl dovolání I. a P. F. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 20Co 358/2002-75 ze dne 11. 2. 2003. V rozsudku č.j. 13 C 17/2002-50 ze dne 15. 5. 2002 Okresní soud v Hradci Králové vyslovil názor, že nepovažuje vstup poštovní doručovatelky, případně jiných osob, za takové omezení žalobců, které by jim mohlo způsobit újmu. Krajský soud v rozhodnutí č.j. 20Co 358/2002-75 ze dne 11. 2. 2003 vyslovil názor, že závažnou změnou poměrů není ani skutečnost, že pozemek žalobců zatížený věcným břemenem využijí čas od času i jiné osoby, než vlastníci čp. X a přilehlého pozemku. Stavební úřad v napadeném rozhodnutí uvedl, že dospěl k názoru, že vstup pracovníka ČEZu na pozemek p.č. X k.ú. X 1x ročně (odečet) a cca 1x za 10 let (výměna zařízení) nemůže ohrozit výkon vlastnického práva P. a I. F. k uvedenému pozemku. Odvolací orgán se s uvedeným ztotožňuje.“

Z toho je zřejmé, že se jak stavební úřad, tak žalovaný, otázkami dotčenosti vlastnických práv žalobců, respektive otázkou, zda stavebníci mají všechna potřebná práva k tomu, aby jim bylo možno elektroměrový sloupek dodatečně povolit, zabývali. Vycházeli ze skutečnosti, že stavba je umístěna na pozemku stavebníků a že v podstatě ojedinělý přístup k ní pro třetí osoby je zajištěn smluvně (věcným břemenem).

Jak je ze správního spisu zřejmé, rodinný dům č.p. X v X byl před zbudováním elektroměrového sloupku zásoben elektrickou energií z vrchního venkovního rozvodu pro obec X, tehdy konkrétně ze sloupu VČE, a to vrchní přípojkou vedenou na jeho střešní konzolu („nástřešák“), ukončenou v pojistkové připojovací síti, z níž vedl připojovací kabel do chodby domu, kde byl instalován elektroměrový rozvaděč. Pokud tedy chtěli pracovníci rozvodného závodu již tehdy provést odečet spotřeby elektrické energie či jinak zkontrolovat elektroměr, museli vstoupit do domu č.p. X a nepochybně k tomu využili běžnou přístupovou cestu k němu, tedy přes parc. č. X a vstupní branku. Zpráva o revizi tohoto elektrického zařízení ze dne 11. 5. 1996 je zhodnotila tak, že není schopné trvalého a bezpečného provozu. V souvislosti s tím došlo k vybudování předmětného elektroměrového sloupku, umístěného při vstupní brance na pozemek rodinného domu č.p. X, do něhož je svedena el. energie kabelem ze stejného sloupu rozvodné sítě nízkého napětí, jako tomu bylo u předchozího vrchního vedení přípojky. Z čistě racionálního hlediska lze tomuto řešení jako takovému rozumět. Samozřejmě za předpokladu, že nebude v rozporu s jinými právem chráněnými zájmy. A o to v přezkoumávané věci šlo.

Žalobci totiž namítali dotčenost ve svých vlastnických právech a stavebníci elektroměrového sloupku jsou naopak přesvědčeni o tom, že potřebná práva k jeho

realizaci a provozu měli a mají. Opírají je přitom o smlouvu ze dne 9. června 1934, podle níž „...prodávající výslovně svolují s tím, aby ve vložce č. 34 pozemkové knihy kat. území X jako statku služebném vložilo se právo služebnosti chůze, průhonu dobytka, jízdy trakařem, povozem, nákladním a osobním automobilem po parcele č. kat. X – pastvina co do statku služebního pro každého vlastníka části parcely č. kat. X“, atd. Tato smlouva je součástí správního spisu, stejně jako rozsudky další, jež žalovaný v odůvodnění žalovaného rozhodnutí zmiňoval.

Na řešení takovýchto občanskoprávních námitek pamatoval stavební zákon v ustanovení § 137, podle něhož:

(1) Stavební úřady, provádějící řízení podle tohoto zákona, se pokusí vždy též o dosažení dohody účastníků u těch námitek, které vyplývají z vlastnických nebo jiných práv k pozemkům a stavbám, ale překračují rozsah pravomoci stavebního úřadu nebo spolupůsobících orgánů státní správy.

(2) Nedojde-li mezi účastníky řízení k dohodě o námitce podle odstavce 1, která, kdyby se zjistilo její oprávnění, by znemožnila uskutečnit požadované opatření nebo by umožnila jeho uskutečnění jen v podstatně jiné míře či formě, odkáže stavební úřad navrhovatele nebo jiného účastníka podle povahy námítky na soud a řízení přeruší.

(3) Stavební úřad stanoví lhůtu, ve které musí být předložen důkaz, že u soudu byl podán návrh na rozhodnutí ve sporné věci. Nebude-li důkaz o podání návrhu ve stanovené lhůtě předložen stavebnímu úřadu, učiní si stavební úřad úsudek o námitce sám a rozhodne ve věci.

(4) V řízení, při kterém stavební úřad nařizuje ve veřejném zájmu opatření podle tohoto zákona a hrozí-li nebezpečí z prodlení, učiní si sám úsudek o námitce, u které nedošlo k dohodě, a ve věci rozhodne.

Podle těchto ustanovení bylo v přezkoumávané věci postupováno, a to bez ohledu na rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 15. května 2002, č.j. 13C 7/2002-50, a na něj navazující rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. února 2003, č.j. 20Co 358/2002-45, jimiž byl zamítnut návrh žalobců na zrušení práva věcného břemene zatěžujícího jejich parcelu č. X. Stavební úřad totiž rozhodnutím ze dne 10. 12. 2004, zn. 1089/2566/04, odkázal P. F. i I. F. (žalobce) s jejich námitkami „o neoprávněném užívání jejich pozemku a porušování spoluvlastnických práv“ k soudu, k čemuž jim zároveň byla stanovena lhůta 45 dnů. Dostalo se jim v něm i poučení, že pokud své námitky ve stanovené lhůtě u soudu neuplatní, tak že bude vydáno rozhodnutí o dodatečném povolení předmětné stavby. Této možnosti žalobci nevyužili, když své občanskoprávní námitky u obecního soudu neuplatnili, ačkoliv jim již v té době muselo být zřejmé, jak stavební úřad na jejich občanskoprávní námitky pohlíží. Vzhledem k jednotnosti řízení je přitom zcela bez významu, že posléze stavebním úřadem vydané dodatečné povolení bylo zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

Za stavu, kdy se žalobci se svými občanskoprávními námitkami neobrátili na příslušný soud s návrhem na rozhodnutí o nich, museli být ovšem srozuměni s tím, že si o nic učiní úsudek sám stavební úřad a rozhodne o nich. Tak se také stalo, přičemž s jeho právními závěry (výše citovanými) se žalovaný ztotožnil. Z uvedeného přitom plyne, že správní orgány nehodnotily právní účinky uvedeného věcného břemene jen na základě zmíněných soudních rozsudků, že jde o jejich správní uvážení o oprávněnosti stavebníků postavit elektroměrový sloupek a nic na tom nemůže změnit okolnost, že k jeho odůvodnění využily i některé části jejich odůvodnění. Ostatně i krajský soud se ve své přezkumné činnosti s těmito závěry plně ztotožňuje, a proto na ně v dalším i odkazuje. Žalobci se mohli domáhat ochrany svých domnělých práv, respektive jejich údajného narušování předmětnou stavbou, cestou soudní, a protože tak neučili, bylo v pravomoci stavebního úřadu o nich rozhodnout. Správní uvážení o nich má krajský soud za souladné se zákonem a učiněné v jeho mezích. Nic přitom nebrání žalobcům v tom, aby se v dané věci obrátili na obecný soud i nyní.

Krajský soud proto uzavírá, že předmětná stavba je realizována na pozemku stavebníků a splňuje obecné technické požadavky na výstavbu, včetně přístupu k ní. Je-li zajištěn smluvně, netřeba tuto otázku zkoumat i z hlediska veřejnoprávních předpisů. Námitky typu, že se dvířka skříní otevírají nad pozemek žalobců, je pak možno přiřadit k námitkám běžně nazývaným „šikanózní“. Umístění stavby by samozřejmě bylo možno řešit i jinak, stavební úřad ale musel při současné právní úpravě projednat stavbu v tom stavu a v té poloze, v níž se nachází. V dodatečném povolení stavby, tedy stavby postavené původně bez přivolení stavebního úřadu, krajský soud rozpor s veřejným zájmem nespatřuje, když takový postup je připuštěn samotným zákonem. V ostatním krajský soud odkazuje na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, neboť se s ním plně ztotožňuje. Bylo by proto nadbytečné pouze jinými slovy opakovat totéž.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Krajský soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, když žalobci ve věci úspěch neměli a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly,

Osoby zúčastněné na řízení mají podle § 60 odst. 5 s.ř.s. právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jim soud uložil. Žádné takové náklady osobě zúčastněné na řízení nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 22. března 2013

JUDr. Jan Rutsch, v. r.
předseda senátu